

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА»**

КАРДАКОВ ОЛЕКСАНДР ЮРІЙОВИЧ

УДК 005.336.4:339.923:061.1ЄС(043.3)

**ІНТЕЛЕКТУАЛІЗАЦІЯ ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЄС В ПРОЦЕСІ
ТЕХНОЛОГІЧНОГО РОЗВИТКУ**

Спеціальність 08.00.02 - світове господарство
і міжнародні економічні відносини

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Київ-2016

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана на кафедрі міжнародного обліку і аудиту ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана» Міністерства освіти і науки України, м. Київ.

Науковий керівник: кандидат економічних наук, доцент
КРАМАРЕНКО Руслан Михайлович,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»,
професор кафедри міжнародного обліку і аудиту

Офіційні опоненти: доктор економічних наук, професор
КУРИЛЯК Віталіна Євгенівна,
Тернопільський національний економічний університет,
професор кафедри міжнародної економіки

кандидат економічних наук, доцент
ПОЛЯКОВА Юлія Володимирівна,
Львівська комерційна академія,
доцент кафедри міжнародних економічних відносин

Захист дисертації відбудеться «___» квітня 2016 року о 10⁰⁰ годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.006.02 ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана» Міністерства освіти і науки України за адресою: 03680, м. Київ, проспект Перемоги, 54/1, ауд. 203.

З дисертацією можна ознайомитися у бібліотеці ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана» за адресою: 03113, м. Київ, вул. Дегтярівська, 49-Г, к. 601.

Автореферат розіслано «___» березня 2016 р.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради,
доктор економічних наук, професор

Л.Л. Антонюк

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Наприкінці ХХ-го – початку ХХІ ст. у процесі становлення інформаційного суспільства та економіки знань, однією з ключових тенденцій глобального розвитку стає його інтелектуалізація. Забезпечуючи унікальні можливості підвищення конкурентоспроможності країн, цей процес водночас зумовлює новітню їх поляризацію.

Суперечливе ставлення суспільства до інтелектуального сектору економіки характерне для Європейського Союзу, частина країн-учасниць якого є світовими інноваційними лідерами із значними обсягами інвестування в освіту, фундаментальну та прикладну науку, креативну індустрію, натомість інша – аргументує низький рівень капіталовкладень у ці сфери відсутністю додаткових джерел фінансування, наявністю гострих не вирішених проблем, пасивністю сприйняття населенням нововведень тощо. Разом із тим, природа та форми глобальної конкуренції підштовхує європейські країни до швидкої технологічної модернізації своїх економік.

Безальтернативність курсу України на зближення з ЄС та виборювання нею конкурентних позицій на окремих сегментах європейського ринку є важливим аргументом пришвидшеної інтелектуалізації її економіки.

Складні й суперечливі проблеми інтелектуалізації глобального економічного розвитку задля безперервного технологічного прогресу досліджені у фундаментальних працях зарубіжних науковців, зокрема Г. Білінга, Р. Бінга, Е. Брукінга, У. Буковича, А. Горна, В. Дементьева, П. Друкера, Л. Едвінссона, Г. Журавльової, М. Кастельса, Дж. Кларка, Т. Келлі, С. Маргліна, М. Мелоуна, С. Міхеєва, В. Полтеровича, Дж. Стігліца, Т. Стюарта, Р. Флориди, Л. Хіроякі, Й. Шумпетера, Є. Ясіна тощо.

Методологічним та прагматичним питанням розвитку інтелектуального потенціалу України присвячено чимало праць вітчизняних науковців, серед яких Л. Антонюк, В. Базилевич, В. Білошапка, О. Галенко, О. Грішнова, В. Ільїн, Ю. Козак, А. Колот, Р. Крамаренко, В. Куриляк, Д. Лук'яненко, З. Луцишин, Ю. Макогон, Т. Орехова, Є. Панченко, Ю. Полякова, А. Поручник, С. Савельєв, С. Сіденко, А. Філіпенко, Т. Циганкова, В. Чужиков, О. Швиданенко, О. Шнирков та багатьох інших.

Водночас існує об'єктивна потреба у чіткому визначенні сучасної композиції інтелектуалізації економічного потенціалу, виявлення її значення в процесі креативізації Європи, а також розроблення моделей системної конвергенції економік України та Європейського Союзу. Актуальність, теоретична і практична значущість зазначених проблем визначили вибір теми дисертації, її структуру, мету, завдання, а також об'єкт та предмет дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційну роботу виконано відповідно до плану міжкафедральної науково – дослідної теми «Стратегії національного розвитку в парадигмі глобальної економічної політики» (номер державної реєстрації 0111U007630) факультету міжнародної економіки і менеджменту ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана». Результати досліджень автора використані в розділі для

підготовки матеріалів щодо визначення характеру еволюції інтелектуальних процесів у світовому господарстві, а також оцінювання динаміки інтелектуалізації економічної моделі ЄС. Окремі результати дослідження автора, зокрема щодо розроблення підходів до креативної інтелектуалізації Європейського Союзу та обґрунтування напрямків розвитку співробітництва України та ЄС в інноваційній сфері були використані в процесі реалізації гранту Європейського Союзу «Модель інноваційно – інвестиційного розвитку ЄС» (№ 529031 – LLP – 1 – 2012 – 1 – UA – AJM – MO).

Мета і завдання дослідження. Метою дисертації є дослідження умов, факторів та особливостей інтелектуалізації економічного потенціалу ЄС в процесі його технологічного розвитку за умов розширення зони вільної торгівлі, а також обґрунтування моделей комерціалізації вітчизняних інтелектуальних продуктів та їх виведення на європейський та глобальний ринки.

Задля досягнення зазначеної мети були поставлені та вирішені такі завдання:

- виявити сутність та значення інтелектуалізації глобального економічного простору;
- дослідити еволюцію інтелектуалізації глобальної економіки;
- встановити особливості динаміки економічної моделі Євросоюзу в знаннєвій парадигмі розвитку;
- визначити характер інтелектуалізації секторальних і горизонтальних політик ЄС;
- оцінити специфіку процесу креативної інтелектуалізації Європейського Союзу;
- позиціонувати Україну в європейській системі технологічного трансферу;
- обґрунтувати моделі комерціалізації інтелектуальних продуктів України у гармонізованому середовищі ЄС.

Об'єктом дослідження є процеси інтелектуалізації економічного потенціалу інтеграційного угруповання в інформаційно-технологічній парадигмі розвитку.

Предметом дослідження є передумови, фактори та моделі інтелектуалізації економічного потенціалу ЄС в процесі його технологічної модернізації та розширення зони вільної торгівлі.

Методи дослідження. Фундаментальні положення дисертаційної роботи базуються на використанні методологічного принципу єдності теорії та практики, діалектики загального та особливого, а також наукової абстракції. Методологічною основою дослідження слугував комплекс методів, зокрема: *історико-логічний* метод, що був використаний в процесі з'ясування характеру еволюції інтелектуальних процесів в світовому господарстві та оцінювання позицій України в європейській системі трансферу інтелектуальних продуктів (п. 1.2 та п. 3.1); *наукової абстракції, аналізу, синтезу, системного узагальнення* – для визначення суті та значення інтелектуалізації глобального економічного простору, оцінювання динаміки інтелектуалізації економічної моделі ЄС та обґрунтування напрямків співробітництва України та ЄС в інтелектуальній сфері (п. 1.1; 2.1; 3.3); *факторного аналізу* – при встановленні ступеня «розірваності» інтелектуального виробництва в економіці та селектуванні якісної та кількісної ідентифікації інтелектуального потенціалу (п. 1.1 та п. 1.3); *методи кількісного та якісного порівнянь* – в ході

оцінювання процесів інтелектуалізації та креативізації економік країн Євросоюзу (п. 2.2 та п. 2.3); *економіко-математичного моделювання* – в ході ідентифікації спільних і відмінних рис впливу отриманих охоронних документів на винаходи та характер економічного зростання (п. 3.2).

Інформаційною та статистичною базою дисертації є монографічні дослідження вітчизняних і зарубіжних економістів, матеріали й аналітичні звіти міжнародних організацій та проектів (Світова організація торгівлі, Всесвітня організація інтелектуальної власності, Європейська Комісія, Європейський Парламент, Рада ЄС, Європейська Рада, Євростат, Європейська кластерна обсерваторія, Європейський патентний офіс), агреговані дані Державної служби статистики України та Державного патентного відомства України, результати наукових досліджень ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», ресурси Інтернет.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у виявленні та оцінці сучасних тенденцій інтелектуалізації економічного потенціалу ЄС в процесі його технологічного розвитку та розширення зони вільної торгівлі, визначенні позицій України в системі глобального виробництва інтелектуальних продуктів та розробленні моделей їхньої комерціалізації за умов посилення співробітництва України та ЄС в інтелектуальній сфері.

Нові наукові положення, одержані особисто автором, які виносяться на захист, полягають у такому:

уперше:

- ідентифіковано компонентно-функціональний склад моделі інтелектуалізації глобального економічного розвитку, базованого на постіндустріальних цінностях інформаційного суспільства, яка являє собою ієрархічну поліструктурну систему впливу інтелектуального потенціалу на формування первинного ринку інтелектуальних продуктів, його трансформацією через посилення дії глобальних попиту, пропозиції та адсорбції, внаслідок чого формується інтелектуальний капітал індивідів, фірм (організацій), мегарегіонів, країн. Становленню глобалізованого ринку інтелектуальних продуктів, сприяють процеси секторально-когнітивної диверсифікації, вузлового трансферу інтелектуальних продуктів та їхньої нетофікації, долання інформації асиметрії, секторизація, регламентація та інституалізація. Це призведе, з одного боку, до початку четвертої промислової революції, а з другого – до нової якості глобального суспільства;

удосконалено:

- методологічний підхід до визначення етапів інтелектуалізації економіки країн ЄС, котрий базується на принципах історизму, фінансової комплементарності та зростаючої технологічності: початкової індустріалізації (1957–1967 рр.); постіндустріального розвитку (1967–1980 рр.); корпоративізації авторських прав (1987–1990 рр.); правової регламентації економічної діяльності в інтелектуальній сфері (1991–2000 рр.); «Лісабонського формату» інноваційних проектів (2001–2010 рр.), що характеризувався нарощуванням інтелектуалізації європейської економіки, проте невиконанням окремих засад Лісабонської стратегії; секторальної і горизонтальної диференціації економіки знань (розпочався у 2011р. і триває зараз).

Доведено, що елементами активізації інтелектуально-інноваційної діяльності на кожному з етапів були: суспільне розуміння інноваційних пріоритетів; посилення впливу наднаціональних структур, створення спеціальних інструментів регулювання, стимулювання технологічної модернізації та креативізації, інтеграція до глобальних мереж, глобальна інтелектуальна адсорбція;

- трактування сутності інтелектуальної дифузії секторальних та горизонтальних політик ЄС, як об'єктивного процесу взаємопроникнення інноваційних систем різних рівнів, гармонізації ієрархічних механізмів та інструментів регулювання, що забезпечують синергійний ефект підвищення конкурентоспроможності європейської економіки, основними факторами пришвидшеної динаміки якої стали: загострення цінової та інноваційної конкуренції між продуцентами товарів і послуг, посилений регуляторний вплив національних та європейських інституцій, нівелювання національних розбіжностей в інтерпретації та ідентифікації окремих елементів інтелектуальної власності, переплетіння комерційних інтересів ТНК та МСБ в процесі створення, трансферу та реалізації інтелектуального продукту; показано, що сумарні інвестиції в інтелектуальну сферу частково покривалися за рахунок бюджетів рамкових програм, компліментарна дія котрих визначає ступінь взаємного секторального та міжсекторального проникнення, а також інтенсивність вертикального та горизонтального переміщення інновацій;

дістали подальшого розвитку:

- консолідована модель комерціалізації інтелектуальних продуктів в ЄС, побудована на основі концепції «інтелектуального європейського метро», (кільцева дорога зі зміщеним ексцентриситетом), яка охоплює дослідження, колаборацію, удосконалення, формалізацію, експертизу, прийняття або ж відхилення нового креативного продукту та можливу апеляцію на рішення відповідних європейських інституцій та передбачає застосування алгоритму розроблення і просування інтелектуального продукту (реєстрація, маркетинг, брендування, розвиток, ліцензування, продаж), як процедурної основи комерціалізації, верифікації та оцінення трансакційних витрат, котрі несуть як продуценти, так і споживачі в процесі інтелектуалізації економіки ЄС,

- інтерпретація компаративних основ ведення патентної справи в Україні та в ЄС через проведення економетричного аналізу, що дозволило виявити спільні та відмінні риси кореляційного зв'язку між отриманими заявками на реєстрацію патенту та обсягами ВВП; емпірично доведено, що така залежність має у середньо- та довготерміновому періоді спільну основу (коефіцієнт детермінації R^2 , відповідно, складав 0,693 та 0,551), що дозволяє виявити загальну тенденцію конвергенції інноваційного та економічного розвитку; крім того, уможлиблюється ідентифікація принципів відмінностей в обсягах, структурі, регуляторних механізмах та фінансових інструментах стимулювання комерціалізації інтелектуальної активності в секторальних та горизонтальних політиках.

Практичне значення одержаних результатів. Практичне значення сформульованих автором теоретичних положень, висновків і рекомендацій полягає у тому, що вони можуть слугувати методологічною базою розроблення стратегії інтелектуалізації економіки України, комерціалізації створюваних у ній

інтелектуальних продуктів, у кооперуванні з європейськими компаніями, гармонізації механізмів та інструментів регулювання. Отримані результати впроваджені на загальнодержавному рівні, зокрема Міністерством економічного розвитку і торгівлі України в процесі проведення переговорів з Європейським Союзом щодо створення всеосяжної зони вільної торгівлі України та ЄС (довідка № 1/237 від 16.09.2015 р.); на регіональному рівні – Науково-дослідним інститутом соціально-економічного розвитку міста в процесі розроблення стратегії розвитку Києва на період до 2025 року (довідка № 190-322/1 від 31.07.2015 р.); на мікрорівні – ТОВ «Октава Капітал» (довідка № 467 від 20.07.2015 р.). Матеріали та результати дослідження впроваджено також у навчальний процес ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана» під час розроблення науково – методичного забезпечення і викладання дисциплін «Міжнародний економічний аналіз» та «Європейська інтеграційна політика» (довідка про впровадження від 01.09.2015 р.). Окремі результати впроваджено громадською організацією «Фундація сприяння європейської інтеграції» в процесі розроблення та реалізації грантових заявок щодо навчання держслужбовців (довідка № 15 від 23.09.2015 р.).

Особистий внесок здобувача. Усі наукові результати, які викладено в дисертаційному дослідженні та виносяться на захист, одержані автором особисто.

Апробація результатів дослідження. Основні положення та висновки дослідження були оприлюднені та доповідались на 9 міжнародних науково-практичних конференціях та круглих столах, зокрема: третій міжнародній практичній конференції «Intellectualization of world economy» (Сінгапур, 15-17 червня 2011 р.); круглому столі «Creative localization of European megapolices» (м. Лондон, Великобританія, 3-5 грудня 2012 р.); міжнародній науково-технічній конференції «Сучасні напрями розвитку інформаційно-комунікаційних технологій та засобів управління» (м. Полтава-Баку-Белгород-Кіровоград-Харків, 4-5 грудня 2014 р.); міжнародній науково-практичній конференції «Роль та місце бухгалтерського обліку, аналізу й аудиту в розвитку економічної системи» (м. Львів, 27-28 березня 2015 р.); міжнародній науково-практичній конференції «Перспективи сталого розвитку економіки: національні та регіональні аспекти» (м. Дніпропетровськ, 3-4 квітня 2015 р.); VII міжнародній науково-практичній конференції «Сучасні тенденції в економіці та управлінні: новий погляд» (м. Запоріжжя, 10-11 квітня 2015 р.); міжнародній науково-практичній конференції «Пошук ефективних механізмів промислового розвитку в контексті сучасної економічної теорії» (м. Київ, 24-25 квітня 2015 р.); VIII міжнародній науково-практичній конференції «Проблеми сучасної економіки» (м. Запоріжжя, 11-12 вересня 2015 р.); міжнародній науково-практичній конференції «Розвиток фінансово-економічного становища на різних рівнях управління: підприємництво, регіон, держава» (м. Дніпропетровськ, 6-7 листопада 2015 р.).

Публікації. Основні положення і наукові результати дослідження опубліковано дисертантом самостійно та у співавторстві у 19 наукових працях, з них: 7 – у наукових фахових виданнях України, 1 – у зарубіжному виданні, 2 – у наукових фахових виданнях України, які включені до міжнародних наукометричних баз даних, 9 – в

інших виданнях. Загальний обсяг опублікованих робіт, що належить особисто дисертантові, становить 7,21 д. а.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел. Загальний обсяг дисертаційної роботи становить 163 сторінки комп'ютерного тексту. У тексті дисертації розміщено 29 рисунків на 15 сторінках, 20 таблиць на 13 сторінках, 6 додатків на 6 сторінках. Список використаних джерел налічує 197 найменувань.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дослідження, сформульовано предмет, об'єкт, мету та завдання дослідження, визначено методологічну базу, наукову новизну та практичне значення одержаних результатів.

У розділі 1 **«Методологія дослідження інтелектуального потенціалу в глобальній економіці»** проаналізовано суть та значення інтелектуалізації глобального економічного розвитку, обґрунтовано етапи еволюції інтелектуальних процесів у світовому господарстві, запропоновано методи якісної і кількісної ідентифікації інтелектуального потенціалу інтеграційного угруповання.

Показано, що інтелектуалізація глобального економічного розвитку являє собою процес активної генерації нагромадження, передачі, комерційного використання нових знань для задоволення потреб споживача. Акцентовано увагу на тому, що важливим елементом інтелектуалізації є трансфер технологій, що дозволяє отримати додаткові комерційні, насамперед мережеві, ефекти. Доведено, що глобальна інтелектуалізація прискорює процес технологічної та організаційної модернізації, локальну концентрацію талановитих людей в сфері науки, бізнесу, мистецтва, дизайну та ефективну комерціалізацію отриманих нових продуктів. Визначено, що методологічна модель інтелектуалізації формується в інформаційній парадигмі, а ареною дії виступає глобальний ринок товарів, послуг та технологій. Важливими рисами якісної характеристики цієї парадигми є нетократична централізація, використання аналітичних та емпіричних концепцій, поєднання децентралізації державного управління з мережною концентрацією інтелектуальної влади.

Встановлено, що еволюція інтелектуалізації носить міжсистемний характер і охоплює людський розвиток, інститути, державні, між- і наддержавні регулятори на всіх секторальних ринках. Спираючись на принципи циклічності, когнітивності, конкурентності, постійної ринкової трансформації автором була розроблена модель глобальної інтелектуалізації економічного розвитку першої половини ХХІ ст., яка охоплює інтелектуальний потенціал, первинний ринок інтелектуальних продуктів, глобальну комерціалізацію інтелектуальних продуктів, інтелектуальний капітал у процесі формування глобального ринку інтелектуальних продуктів (рис.1).

Показано, що застосування в аналітичних розрахунках субіндексів КОФ, індексів економіки знань, індексу інформаційних і комунікативних технологій та інших дозволяють встановити тенденції розвитку інтелектуального потенціалу, його динаміки та впливу на економіку. Однак їхнім недоліком є відсутність синтетичного змісту пропонованих розрахунків, що не дозволяє оцінити динаміку інтелектуалізації та креативізації. Крім того, існуючі методики кількісного і якісного

оцінювання інтелектуального потенціалу та характеру його розвитку дозволяють лише частково ідентифікувати глобальні тенденції інформатизації.

Рис. 1. Модель глобальної інтелектуалізації економічного розвитку першої половини XXI ст.

Автором доведено, що зростаюча потреба суспільства у розробленні нової інформаційно-аналітичної моделі інтелектуалізації світової економіки може бути задоволена лише через міждисциплінарну алгоритмізацію глобального співробітництва.

У розділі 2 «Аналіз структурних змін в інтелектуалізації європейської економіки» прослідковано динаміку інтелектуалізації економічної моделі ЄС,

виявлено особливості її впливу на секторальні та горизонтальні політики, проаналізовано характер креативної інтелектуалізації Європейського Союзу.

У роботі виокремлено фактори, що вплинули на прискорену інтелектуалізацію економіки ЄС: падіння попиту на продукцію базових галузей, виникнення нових секторів національних економік, що потребували значного припливу інтелектуального ресурсу; зростаюча конкурентоспроможність провідних європейських ТНК, що перебрали на себе функції глобальних інноваторів; зростання ролі центрів університетської освіти з розгалуженими світовими зв'язками та ефективними механізмами комерціалізації; суттєва підтримка НДДКР з боку національних та наднаціональних структур; спрощена модель трансферу інновацій. Розкрито особливості динаміки інтелектуалізації європейської економіки, яка протягом усього часу існування ЄС носила різновекторний і суперечливий характер. Виявлено, що основними етапами інтелектуалізації економіки ЄС є такі: зародження європейської моделі інтелектуалізації; перехід до базових інтелектуальних інститутів та інструментів постіндустріального суспільства; корпоративізація авторських прав з відповідною правовою регламентацією; стратегічні, фінансові та організаційно-процедурні неузгодженості «Лісабонського формату»; секторальна і горизонтальна диференціація. Зазначено, що основними елементами активізації сучасної політики ЄС у цій сфері є розуміння потреби і бачення власних стратегічних інтересів, формування відповідальних інституцій, створення інструментів стимулювання та регулювання, розроблення фінансових механізмів реалізації, інтеграція до глобальних мереж.

Показано, що попри декларування прихильного ставлення до інтелектуалізації європейської економіки, реальні витрати країн Європейського Союзу на розвиток інновацій упродовж 2007-2013 рр. становили від 3-3,5% ВВП (Швеція, Фінляндія) до 0,5% (Мальта, Кіпр), при тому що середній індикатор не перевищував 2%. До 2020 року він має сягнути 3%.

Доведено, що посилення технологічного впливу на секторальні та горизонтальні політики ЄС відбувається за рахунок подальшої інтелектуалізації відтворювальних процесів. Показано, що компліментарний трансфер інвестицій й інновацій в ЄС здійснюється завдяки забезпеченню ідентифікації цінності створюваних інтелектуальних продуктів та захисту інтелектуальних прав за окремими категоріями – патенти, цифрові бібліотеки, географічні бренди, торгові марки, мультитериторіальне ліцензування прав інтелектуальної власності, забезпечення виконання прав інтелектуальної власності митними службами тощо. Обґрунтовано, що в процесі створення інтелектуального продукту важливу роль відіграє освітня система, яка сприяє становленню активної креативної особистості. Загальну схему креативізації створення та руху інтелектуальних продуктів наведено на рис. 2. Верхня горизонталь структурної динаміки розвитку визначає становлення та професійне зростання працівника, який на певному етапі може продукувати креативні ідеї, які необов'язково перетворюються в креативні пропозиції. Вертикально-горизонтальна вісь являє собою низку циклів, що охоплюють загальну середню освіту, університетську освіту, постдипломний творчий розвиток, мультикреативну діяльність, а на завершальній стадії – формалізацію, поширення та

комерціалізацію створених інноваційних/креативних продуктів, надходження яких забезпечує функціонування ринку інтелектуальних продуктів в ЄС

Рис. 2. Креативізація створення та руху інтелектуальних продуктів

У роботі доведено, що креативізація, проникаючи в усі сектори національних економік і сфери людської життєдіяльності, сприяє розвитку нових композитних технологій і продуктів – промисловий дизайн, електронна музика, сучасне мистецтво, техноарт тощо. Інтелектуальна дифузія забезпечує формування нового ринку ідей (пітчінгу), який дозволяє втілювати продуктивні креативні пропозиції в конкретні інноваційні проекти шляхом реалізації новітніх високотехнологічних бізнес-моделей.

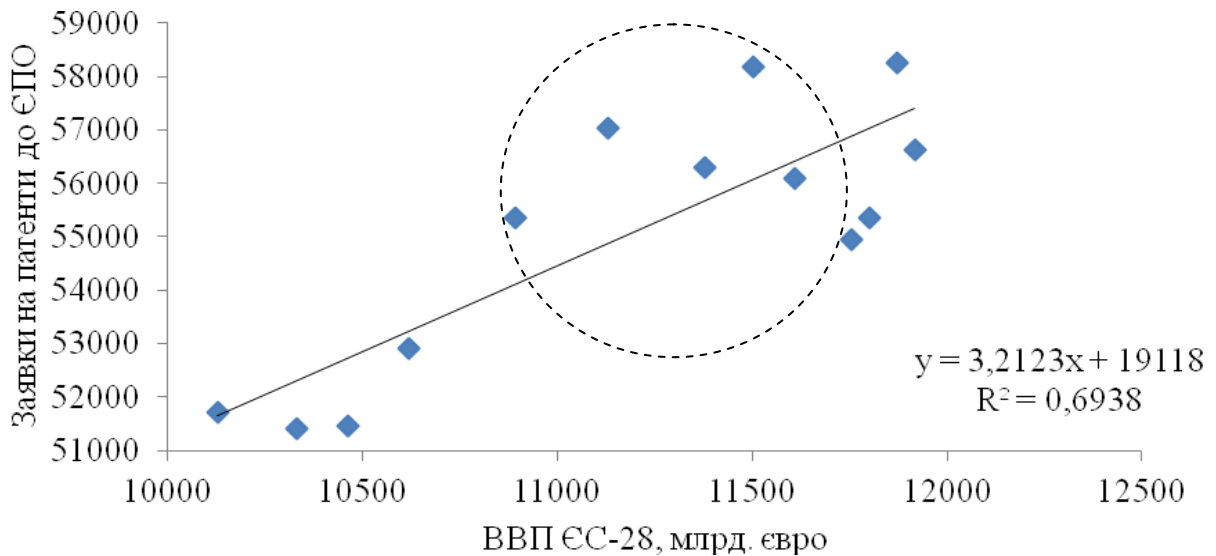
У розділі 3 «**Розвиток європейського інтелектуального простору**» ідентифіковано позиції України в європейській системі трансферу інтелектуальних продуктів, обґрунтовано моделі їхньої комерціалізації, визначено напрями розвитку співробітництва України та ЄС в інтелектуальній сфері.

Доведено, що Україна має значний інтелектуальний потенціал розвитку і посідає достатньо високі позиції в континентальному трансфері інтелектуальних продуктів, що могло б забезпечити їй значні фінансові надходження від експорту технологій, готових товарів та послуг. Відзначається, що основними гальмівними факторами розширеного продукування, переміщення та комерціалізації знань є: недосконала система захисту інтелектуальної власності, еміграція науково-

технічних кадрів, наукової творчої еліти до країн – лідерів, низький рівень фінансування науки, рудиментарна та забюрократизована система підготовки кадрів, відсутність системи стимулювання внутрішнього попиту на інтелектуальну продукцію, вкрай недостатня та деформована інноваційна бізнес-мотивація.

Проведений автором аналіз наявної структури наукових та науково-технічних робіт України за 1996-2014 рр., дозволив встановити їх інерційний характер, де незмінно домінували лише «наукові розробки» зі слабкою тенденцією до зменшення. Більш виражене зниження питомої ваги демонструє група «прикладні дослідження» (з 29% у 1995 р. до 17,4% у 2014 р.). При цьому позитивні зміни відбулися в фундаментальних дослідженнях, частка яких зростає, відповідно, з 12,7% до 22,6%.

Емпіричний авторський аналіз показав подібність в багатьох елементах інтелектуального середовища України та ЄС. Зокрема, дослідження кореляційного зв'язку між заявками на патенти та ВВП ілюструють таку тотожність (рис. 3, рис. 4). Показово, що фінансова криза 2008 –2009 років, суттєво вплинула на інноваційну та інтелектуальну сфери країн ЄС і майже ніяк не торкнулася цього сектора в Україні, що пояснюється його низьким рівнем підтримки. Для нашої держави найбільш прийнятним варіантом є подальше зближення з Європейським Союзом в інтелектуальній сфері.

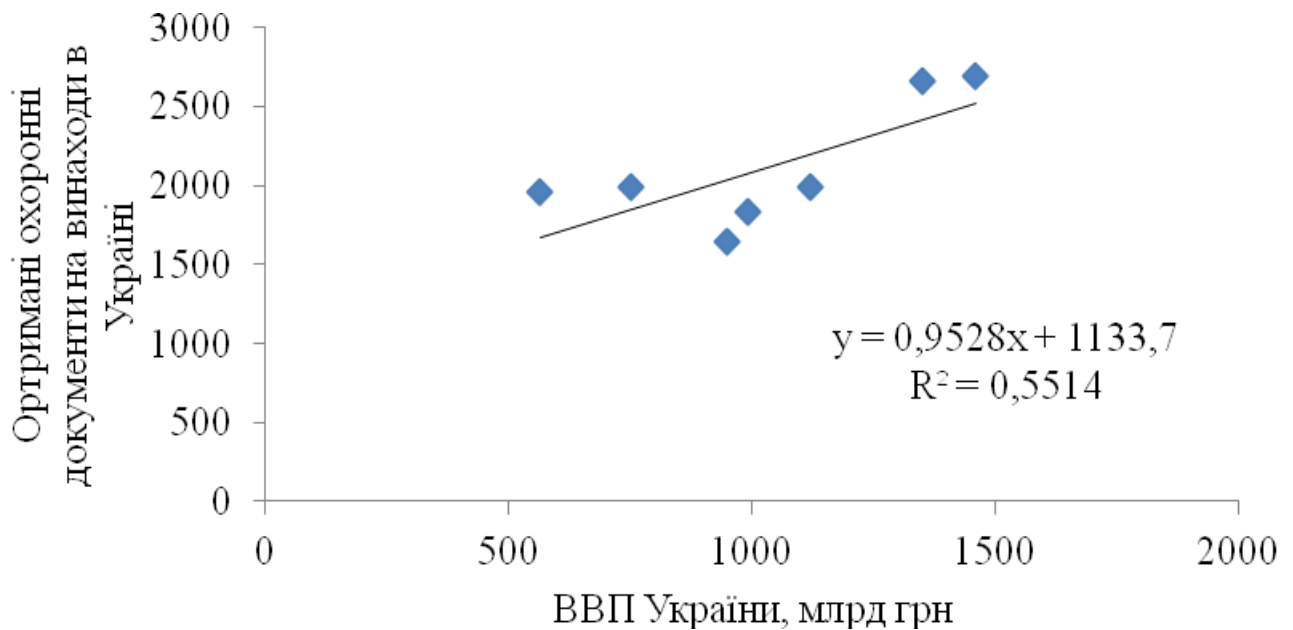

Рис. 3. Кореляційний зв'язок між заявками на патент та ВВП країн ЄС

Джерело: розраховано автором за даними Євростату

Підкреслено, що найбільш амбітним завданням інтелектуальної конвергенції України та ЄС в технологічній сфері є поступове входження країни в європейський дослідницький простір, інституалізація патентної діяльності, імплементація європейської системи захисту авторських прав, системна креативізація інтелектуального сектору, включаючи внутрішній та зовнішній аутсорсинг, створення спільних механізмів та інструментів інтелектуалізації європейського економічного простору, поширення ідей кластеризації бізнесу та розроблення

спільних колабораціоністських моделей, які дозволяють розвивати співробітництво між компаніями, що конкурують.

Рис. 4. Кореляційний зв'язок між отриманими охоронними документами на винаходи та ВВП України

Джерело: розраховано автором за даними Державної служби статистики України та Державного патентного відомства України

Обґрунтовано, що українська модель комерціалізації інтелектуального потенціалу охоплює такі сфери: діагностування стану та характеру змін інтелектуального потенціалу, сегментування ринку, оцінювання та порівнювання механізмів та інструментів підтримки впровадження новітніх технологій, сприяння розвитку креативного компоненту національної економіки. В дисертації обґрунтовано найбільш оптимальну для України модель комерціалізації продуктів інтелектуальної власності, яка, з одного боку, базується на внутрішньому інтелектуальному потенціалі, а з другого, орієнтована на європейські моделі та практику і глобальні ринки.

Важливим механізмом подальшої модернізації європейського інтелектуального простору є повна реалізація «Угоди про асоціацію між Україною та ЄС», що передбачає імплементацію заходів із розширення сфер інтелектуалізації, передачі технологій, встановлення співробітництва у сфері корпоративного управління правами, процедури реєстрації торговельних марок, вимог щодо охорони промислових зразків, додаткове патентне охоронне сертифікування тощо.

ВИСНОВКИ

У дисертації наведено теоретичне узагальнення та нове вирішення важливого наукового завдання щодо виявлення умов та механізмів інтелектуалізації економічного потенціалу ЄС в процесі прискореного технологічного розвитку держав-членів, розширення зони вільної торгівлі з іншими європейськими країнами

у тому числі з Україною, а також обґрунтування моделей комерціалізації вітчизняних інтелектуальних продуктів при їхньому виведенні на конкурентні європейські та світові ринки.

Системний аналіз передумов, факторів та моделей інтелектуалізації економічного потенціалу дає змогу сформулювати такі висновки:

1. У руслі прогресивних тенденцій глобальної інформатизації, економічної лібералізації і демократизації, індивідуалізації та гуманізації вирішальну роль у економічному розвитку XXI ст. починає відігравати його інтелектуалізація. Зростання глобального попиту на знання та інформацію, формування на цій основі нової парадигми з нетократичною централізацією, інституалізованою віртуалізацією та креативною локалізацією інтелектуального потенціалу змінили мотиваційні механізми, стратегічні орієнтири, види, форми та суб'єкту диспозицію інтелектуалізації глобального економічного розвитку як об'єктивного процесу постійної генерації нових знань, їхнього нагромадження у вигляді інтелектуального капіталу, що реалізується переважно в нематеріальних продуктах і активах корпоративних, національних і регіональних економічних систем.

2. Системна інтелектуалізація глобальної економіки зумовлює акселерацію відтворювальних процесів, сучасну ідентифікацію яких доцільно здійснювати на основі принципів послідовності, циклічності, когнітивності, конкурентності, постійної ринкової трансформації, комплементарна сутність яких дозволяє виявляти і максимально враховувати тренди і особливості кількісного нагромадження знань як основи якісних змін, ущільнення інноваційних фаз, прискорення оброблення ідентифікаційних сигналів та вмотивованого прийняття рішень, загострення глобального суперництва, швидких змін у формах та моделях організації бізнесу і суспільства. Подальшу інтелектуалізацію характеризуватимуть: перехід до інформаційно-мережевого суспільства; стимулювання глобального попиту на інтелект та його глобальну адсорбцію, вузловий технологічний трансфер, секторально-когнітивна диверсифікація; формування єдиного інтелектуального простору; становлення глобального інституалізованого та регламентованого ринку інтелектуальної праці та інтелектуальних продуктів.

3. Падіння попиту на продукцію традиційних базових галузей III-IV технологічного укладів, поява нових індустрій і секторів національних економік, зростаюча конкурентоспроможність провідних європейських ТНК, пріоритизація якісної університетської освіти, суттєва державна та наддержавна підтримка НДДКР, інноваційна кластеризація і спрощена модель трансферу технологій в ЄС упродовж 1957-2015 рр., зумовили високу динаміку інтелектуалізації європейської економіки, що пройшла шість стадій свого розвитку від початково індустріальної до сучасної стадії секторальної та горизонтальної диференціації економіки знань.

4. Прискорення науково-технологічного розвитку країн Європейського Союзу суттєво вплинуло на гармонізацію його секторальних та горизонтальних політик, у напрямі подальшої інтелектуалізації виробничих, організаційних та комерційних процесів, компліментарного трансферу фінансових ресурсів та інновацій, ідентифікації креативної споживчої цінності створюваних нових продуктів. Необхідність захисту прав інтелектуальної власності в ЄС, боротьба з підробною продукцією, інтелектуальними спекуляціями та «інтелектуальним піратством»

сприяли становленню «зони відповідальності» цього інтеграційного угруповання до якої відносять: патенти, цифрові бібліотеки, географічні ідентифікації, торгові марки, мультитериторіальне ліцензування, професійну підготовку, митний супровід створюваних продуктів. Максимально розширилась сфера компетенцій ЄС від суто технічних процедур до системних, що діють як на рівні окремих секторів, так і на горизонтальних напрямках, об'єднуючи соціальну, регіональну, конкурентну та інші види політик.

5. Креативізація інтелектуальної сфери сучасного Євросоюзу зумовлена розширенням та поглибленням процесів технологічної, економічної та соціальної дифузії, що створює умови для втілення найбільш продуктивних пропозицій індивідуальних і колективних власників креативних цінностей в конкретні інноваційні проекти з використанням технологічних, аутсорсингових та віртуальних моделей мережного суспільства, основні ринкові ефекти якого створюються інструментами масштабного впливу на свідомість, поведінку та вибір споживачів. Додатковою формою сучасної комерціалізації нематеріальних інтелектуальних продуктів у багатьох країнах стає пітчінг (продаж ідей). Креативізація європейських ринків супроводжується взаємним проникненням мистецтва та технологій – промисловий дизайн, електронна музика, техноарт тощо. Одночасно постійно розширюється склад креативних індустрій, насамперед, внаслідок розвитку інформаційних технологій.

6. Україна, маючи значний інтелектуальний потенціал та відповідні, визнані у світі, здобутки в науці, освіті, окремих технологіях, не здатна його реалізувати, що ускладнює входження нашої держави до європейського наукового, освітнього і технологічного простору. Основними причинами цього є незіставні порівняно з ЄС, рівні і обсяги фінансування наукової та науково-технічної діяльності, рудиментарна система організації науки та підготовки кадрів для креативних індустрій, архаїчна система захисту авторських та суміжних прав, «відплив умів», відсутність стимулювання внутрішнього попиту на інтелектуальну продукцію. Недосконаліми залишаються регуляторні інститути, механізми, які потребують якісних змін в процесі реального входження України в зону вільної торгівлі з ЄС.

7. Сучасна інноваційна система України, насамперед в сфері комерціалізації продуктів інтелектуальної власності, потребує компетентного наповнення і структурного оновлення для її адаптації до існуючих в ЄС систем, що передбачає діагностування стану та характеру змін в освіті, в фундаментальній та прикладній науці, оцінювання і порівняння механізмів та інструментів підтримки новітніх технологічних та організаційних інновацій, сприяння розвитку локальних форм креативізації економіки, встановлення і забезпечення ступеня задоволеності творчої частини сукупної робочої сили економічними результатами своєї праці. До основних сфер формування інтелектуального капіталу країни слід віднести: формування технологічних, креативних та дизайнерських ідей, розвиток інституту інтелектуальної власності, міжнародну сертифікацію створених продуктів, використання кооперативних моделей співробітництва з корпораціями ЄС для забезпечення технологічного лідерства в окремих сегментах глобального ринку.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

У наукових фахових виданнях:

1. Кардаков О.Ю. Особливості формування економіки знань в умовах глобалізації / О.Ю. Біленький, О.Ю. Кардаков // Управління сучасним містом: науково-практичний журнал. – 2013. – № 3-4/7-12(51-52). – С. 70-74. (0,5 д.а., особисто автору належить 0,3 д.а.: визначені особливості глобалізації економіки знань).

2. Кардаков О.Ю. Інноваційний та інтелектуальний потенціал як основа глобальної інтелектуалізації економіки / О.Ю. Кардаков // Формування ринкових відносин в Україні: Збірник наукових праць. – 2015. – Вип. 4 (167). – С. 75–78 (0,5 д.а.)

3. Кардаков О.Ю. Інтелектуалізація глобального економічного середовища: причини і наслідки / О.Ю. Кардаков // Формування ринкових відносин в Україні: Збірник наукових праць. – 2015. – Вип. 5 (168). – С. 45 – 48 (0,5 д.а.)

4. Кардаков О.Ю. Креативна інтелектуалізація Європейського Союзу / О.Ю. Кардаков // Формування ринкових відносин в Україні: Збірник наукових праць. – 2015. – Вип. 8 (171). – С. 20 – 23 (0,5 д.а.)

5. Кардаков О.Ю. Інтелектуалізація секторальних та горизонтальних політик ЄС / О.Ю. Кардаков // Вісник Одеського національного університету. – Серія «Економіка». – 2015. – Том 20. – Випуск 1/2. – С. 33-36 (0,5 д.а.)

6. Кардаков О.Ю. Європейська система трансферу інтелектуальних продуктів: національна позиція / О.Ю. Кардаков // Формування ринкових відносин в Україні: Збірник наукових праць. – 2015. – Вип. 11 (174). – С. 76-80 (0,6 д.а.)

7. Кардаков О.Ю. Сучасні моделі комерціалізації інтелектуальних здобутків країн світу [Електронний ресурс] / Р.М. Крамаренко, О.Ю. Кардаков // Ефективна економіка. – 2015. – № 11. – Режим доступу до журналу: <http://www.economy.nauka.com.ua> (0,6 д.а., особисто автору належить 0,4 д.а.: обґрунтовані моделі інтелектуальної комерціалізації).

У зарубіжному виданні та наукових фахових виданнях України, що зареєстровані у міжнародних наукометричних базах даних:

8. Кардаков О.Ю. Кластеризація як особливість сучасного етапу інтелектуалізації світової економіки / О.Ю. Кардаков // Економічний аналіз: збірник наукових праць (Index Copernicus (ICV 2014: 63.39; ICV 2013: 5.26), WorldCat, Google Scholar (h-індекс - 9), Windows Live Academic, ResearchBible, Open Academic Journals Index, CiteFactor). – 2015. – Том 19. – с. 64-68 (0,5 д.а.)

9. Kardakov O.Yu. The intellectual potential as the main factor of economic development / O.Yu. Kardakov // Nauka I Studia. – Ekonomiczne nauki. – № 4(135). – Przemysl, 2015. – P. 63-67 (0,4 д.а.)

10. Кардаков О.Ю. Аналіз динаміки інтелектуалізації економічної моделі ЄС / О.Ю. Кардаков // Бізнес Інформ (Ulrichsweb Global Serials Directory, Research Papers in Economics, РІНЦ, Index Copernicus, Directory of Open Access Journals, Cite Factor, Academic Journals Database, Scientific Indexing Services, Advanced Science Index, Open Academic Journals Index, Get Info, Base, Info Base Index, Open AIRE, World Cat,

SUNCAT Union Catalogue, COPAC Union Catalogue, Соціонет, Open Access Library, J-Gate, Академия Google, Research Bible). – 2015. – №6. – С. 15-21 (0,6 д.а.)

В інших виданнях:

11. Kardakov O.Yu. The intellectualization of global economic environment / O.Yu. Kardakov // Information of «Intellectualization of world economy» (Singapore, 15-17 June 2011). – Singapore, 2011. – P. 109-114 (0,5 д.а.)

12. Kardakov O.Yu. The formation of intellectual economy in terms of innovation diffusion in EU / O.Yu. Kardakov // Creative localization of European megapolices: Information of the 3d Scientific and Practical Conference (London, UK, 3-5 December 2012). – London, 2012. – P. 99-103 (0,4 д.а.)

13. Кардаков О.Ю. Інформатизація суспільства у контексті розвитку глобальних процесів / О.Ю. Кардаков // Сучасні напрями розвитку інформаційно-комунікаційних технологій та засобів управління: матер. міжнар. наук.-техн. конф. (4-5 грудня 2014 р.). – Полтава-Баку-Белгород-Кіровоград-Харків, 2014. – С. – 79 (0,05 д.а.)

14. Кардаков О.Ю. Сучасні тенденції світового технологічного розвитку / О.Ю. Кардаков // Роль та місце бухгалтерського обліку, аналізу й аудиту в розвитку економічної системи: матер. міжнар. наук.-практ. конф. (27-28 березня 2015 р.). – Львів, 2015. – С. 10-13 (0,3 д.а.)

15. Кардаков О.Ю. Генезис інтелектуальних процесів у світовому господарстві / О.Ю. Кардаков // Перспективи сталого розвитку економіки: національні та регіональні аспекти: матер. міжнар. наук.-практ. конф. (3-4 квітня 2015 р.). – Дніпропетровськ, 2015. – С. 58-61 (0,2 д.а.)

16. Кардаков О.Ю. Міжнародний аналіз ідентифікації інтелектуального потенціалу / О.Ю. Кардаков // Сучасні тенденції в економіці та управлінні: новий погляд: матер. VII міжнар. наук.-практ. конф. (10-11 квітня 2015 р.). – Запоріжжя, 2015. – С. 137-139 (0,2 д.а.)

17. Кардаков О.Ю. Інтелектуалізація в умовах світової економічної глобалізації / О.Ю. Кардаков // Пошук ефективних механізмів промислового розвитку в контексті сучасної економічної теорії: матер. міжнар. наук.-практ. конф. (24-25 квітня, 2015 р.). – Київ, 2015. – С. 19-22 (0,26 д.а.)

18. Кардаков О.Ю. Інформаційна інтелектуалізація суспільства в умовах посилення глобалізаційних процесів / О.Ю. Кардаков // Проблеми сучасної економіки: матер. VIII міжнар. наук.-практ. конф. (11-12 вересня 2015 р.). – Запоріжжя, 2015. – С. 55-57 (0,2 д.а.)

19. Кардаков О.Ю. Методика побудови сучасної моделі комерціалізації інтелектуальної діяльності / О.Ю. Кардаков // Розвиток фінансово-економічного становища на різних рівнях управління: підприємництво, регіон, держава: матер. міжнар. наук.-практ. конф. (6-7 листопада 2015 р.). – Дніпропетровськ, 2015. – С. 88-90 (0,3 д.а.)

АНОТАЦІЯ

Кардаков О.Ю. Інтелектуалізація економічного потенціалу ЄС в процесі технологічного розвитку. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.02 – світове господарство і міжнародні економічні відносини. – ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана». – Київ, 2016.

У дисертації виявлено та оцінено сучасні тенденції інтелектуалізації економічного потенціалу Європейського Союзу в процесі його технологічного розвитку та розширення зони вільної торгівлі.

Проаналізовано суть та значення інтелектуалізації глобального економічного розвитку, обґрунтовано етапи еволюції інтелектуальних процесів в світовому господарстві, а також запропоновано авторські підходи до якісного та кількісного оцінювання інтелектуального потенціалу інтеграційного угруповання.

Прослідковано динаміку та особливості інтелектуалізації економічної моделі ЄС, виявлено характер її впливу на секторальні та горизонтальні політичні угруповання та оцінено динаміку креативної інтелектуалізації Європейського Союзу. Ідентифіковано позиції України в європейській системі трансферу інтелектуальних продуктів, обґрунтовано моделі їхньої комерціалізації, визначено напрями розвитку співробітництва України та ЄС в інтелектуальній сфері.

Використання кореляційного аналізу дозволило встановити подібність багатьох елементів інтелектуального середовища України та ЄС і, водночас, значні розбіжності в його інституалізації, фінансуванні.

Ключові слова: глобальна інтелектуалізація, інтелектуальна власність, інтелектуальний капітал, трансфер технологій, економічний потенціал, креативні індустрії, Європейський Союз.

АННОТАЦІЯ

Кардаков А.Ю. Интеллектуализация экономического потенциала ЕС в процессе технологического развития. – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.00.02 – мировое хозяйство и международные экономические отношения. – ГВУЗ «Киевский национальный экономический университет имени Вадима Гетьмана». – Киев, 2016.

В диссертации выявлены и оценены современные тенденции интеллектуализации экономического потенциала Европейского Союза в процессе его технологического развития и расширения зоны свободной торговли.

Проанализирована суть и значение интеллектуализации глобального экономического развития, обоснованы этапы эволюции интеллектуальных процессов в мировом хозяйстве, а также предложены авторские подходы к качественному и количественному оцениванию интеллектуального потенциала интеграционной группировки.

Прослежены динамика и особенности интеллектуализации экономической модели ЕС, выявлен характер ее влияния на секторальные и горизонтальные политические группировки и оценена динамика креативной интеллектуализации Европейского Союза. Идентифицированы позиции Украины в европейской системе трансфера интеллектуальных продуктов, обоснованы модели их коммерциализации,

определены направления развития сотрудничества Украины и ЕС в интеллектуальной сфере.

Использование корреляционного анализа позволило установить подобие многих элементов интеллектуальной среды Украины и ЕС и, в то же время, значительные расхождения в его институализации и финансировании.

Ключевые слова: глобальная интеллектуализация, интеллектуальная собственность, интеллектуальный капитал, трансфер технологий, экономический потенциал, креативные индустрии, Европейский Союз.

ABSTRACT

Kardakov O.Yu. EU economic strength intellectualization in the process of technological development. – Manuscript.

Dissertation for the Academic Degree of Candidate of Economic Sciences in specialty 08.00.02 – World Economy and International Economic Relations. – SHEE «Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman». – Kyiv, 2016.

Thesis for the Academic Degree of Candidate of Economic Sciences in specialty 08.00.02 – World Economy and International Economic Relations. – SHEE «Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman». – Kyiv, 2016.

Modern trends of the EU economic strength intellectualization in the process of its technological development and expanding of free trade area, Ukrainian positions in the global system of producing intellectual products and models of its commercialization, as well as directions of the EU-Ukraine cooperation in intellectual sphere have been detected and assessed in the thesis.

The growth of global demand for knowledge and information and forming on this basis of the new paradigm with netocracy centralization, institutionalized virtualization and creative localization of intellectual potential, altogether have changed motivational mechanisms, strategic guidelines, types, forms and subjective disposition of intellectualization of the global economic development.

Further intellectualization of the global economy will be characterized by: the transition to the information and network society; the stimulating the global demand for intelligence and its global adsorption, nodular technology transfer, cognitive and sector diversifications; the creation of the single intellectual space; the formation of institutionalized and regulated global market of intellectual workforce and intellectual products.

A consolidated model of intellectual rights protection in the EU (circular road with displaced eccentricity) has been offered based on the «intellectual European metro system». This model provides the application of the sequential actions algorithm in the development and promotion of intellectual product (registration, marketing, development, expansion, branding, creating value added, sales, licensing, renewal), and, at the same time, it provides the motion of sectorial lines, to which the regulation activity of national and supranational institutions is directed (trademarks, design, intellectual rights, etc.). All the abovementioned provisions allowed to detect the procedural base of commercialization, verification and assessment of transactional costs, which are born by producers and consumers in the process of further intellectualization of the EU economy,

including research, collaboration, advancement, formalization, expertise, acceptance or rejection of a new creative product and possible appeal to certain European institutions. Methodological approach to the identification of intellectualization stages of the EU member states' development, which used to be based on the historical, financial complimentary and growing produceability principles, has been advanced. This allowed to determine relevant sequence in their alternation: formation of the European model; transition to the post-industrial society; corporatization of copyright; juristic regulation of economic activity in the intellectual sphere; "Lisbon format" of intellectual projects, featured by the intellectualization of the European economy, coupled with complete inobservance of the Lisbon strategy main framework; sectorial and horizontal differentiation (since 2011 up till now). It has been proved, that the activation elements of the intellectual-innovation activity at every stage of the economic growth were: social understanding of the demand, establishment of regulatory institutions, creating instruments, developing mechanisms, integration to the global networks, global intellectual absorption.

Ukraine, with its significant intellectual potential and relevant internationally recognized achievements in science, education, individual technologies, is not able to implement it and that complicates entry of our country into the European scientific, educational and technological space. The main reasons for this are not comparable in comparison with the EU levels and funding of scientific, scientific and technological activities, rudimentary organization system of science and personnel training for creative industries, archaic system of copyright protection and related rights, «brain drain» and the lack of stimulating domestic demand for intellectual products. Regulatory institutions and mechanisms also remain inadequate and require qualitative changes in the process of the real integration of Ukraine into a free trade zone with the EU.

It is shown a modern innovation system of Ukraine, especially in the area of commercialization of intellectual property products that requires the competent content and the structural update for its adaptation to existing systems in the EU, that provides diagnosing of the status and nature of changes in education, fundamental and applied sciences, evaluation and comparison of mechanisms and support instruments of the latest technological and organizational innovation, the promotion the development of local forms of creative economy, the establishment and ensuring the degree of satisfaction of the creative part of the total labor force by/within economic results of their work . Among the main areas of the formation of the intellectual capital of the country include: the formation technology, creative and design ideas, the development of the Institute of Intellectual Property, the establishment of the international certification of products, the using the cooperative model of cooperation with the EU corporations to provide technological leadership in selected segments of the global market.

Key words: global intellectualization, intellectual property, intellectual capital, technology transfer, economic potential, creative industries, European Union.